

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 ZÁKLADNÍ FORMY NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE V ČESKÉ REPUBLICE	8
1.1. Osvojení (adopce).....	9
1.2. Pěstounská péče.....	11
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	15
2.1 Teorie uspokojování potřeb	15
2.2 Sociálně ekologická teorie	21
2.3 Sociálně pedagogická dimenze náhradní rodinné péče.....	24
2.4 Vývojový pohled na řešení problematiky	26
2.4.1 Historie náhradní rodinné péče	26
2.4.2 Současnost náhradní rodinné péče	32
3 INTERDISCIPLINÁRNÍ POHLED NA NÁHRADNÍ RODINNOU PÉČI	37
3.1 Dilemata v náhradní rodinné péči pohledem sociální práce.....	37
3.2 Sociologická perspektiva a perspektiva sociálně právní ochrany.....	39
3.3 Psychologická perspektiva	41
4 RODINA A JEJÍ POSTAVENÍ V SOUČASNOSTI.....	43
4.1 Charakteristika současné rodiny	43
4.2 Základní příčiny existence náhradní rodinné péče.....	45
4.3 Děti v náhradní rodinné péči.....	47
4.3.1 Děti v osvojení.....	48
4.3.2 Děti v pěstounské péči	50
4.3.3 Shrnující statistické údaje.....	51
5 MOTIVACE K NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČI.....	54
5.1 Hodnota dítěte pro rodinu	54
5.2 Druhy motivů	55
5.3 Výběr náhradních rodičů.....	58
6 VZDĚLÁVÁNÍ NÁHRADNÍCH RODIČŮ	61
6.1 Povinná odborná příprava před přijetím dítěte	61
6.2 Vzdělávání po příchodu dítěte	64
6.3 Zkušenosti ze zahraničí.....	66
7 KONCEPT NÁHRADNÍHO RODIČOVSTVÍ A JEHO DIMENZE	67
7.1 Biologické, právní a psychosociální rodičovství.....	67
7.2 Profesionální rodičovství.....	71
8 SOCIALIZACE DÍTĚTE V RODINĚ.....	75
8.1 Rodina jako nejdůležitější socializační činitel.....	76
8.2 Výchova jako součást socializace	78
8.3 Cíle a průběh socializace v náhradní rodině.....	81
8.3.1 Adaptace dítěte v náhradní rodině	82
8.3.2 Adaptace náhradních rodičů a dalších členů rodiny.....	84
8.3.3 Rozvoj identity dítěte.....	86
8.3.4 Výzkumná zjištění o vlivu náhradní rodinné péče na psychický vývoj dítěte	89
8.4 Kontexty socializace v náhradní rodině.....	92
8.4.1 Genetické faktory	92
8.4.2 Biologická rodina dítěte	93
8.4.3 Romské dítě v rodině	97
8.4.4 Dítě zdravotně znevýhodněné.....	99
8.4.5 Úspěšnost náhradní rodinné péče.....	100

9	SOCIALIZACE DÍTĚTE V PROSTŘEDÍ ŠKOLY	102
9.1	Úloha školy v socializaci dítěte.....	102
9.2	Vzdělávání dětí v náhradní rodinné péči.....	104
9.2.1	Psychosociální handicap	107
9.2.2	Sociokulturní handicap	110
9.2.3	Zdravotní handicap	111
9.3	Vztahy náhradní rodiny a školy.....	112
10	SOCIÁLNĚ-PEDAGOGICKÁ SÍŤ PRO NÁHRADNÍ RODINY	115
10.1	Specifická podpůrná síť pro náhradní rodiny.....	115
10.2	Mechanismy podpory vzdělávání dětí.....	117
10.3	Podpůrné aktivity v zahraničí.....	118
10.4	Shrnutí.....	122
11	VZDĚLÁVÁNÍ DÍTĚTE V NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČI.....	124
11.1	Metodologie výzkumu	124
11.2	Dítě v náhradní rodině jako žák školy	130
11.2.1	Příčiny umístění dítěte a motivace náhradních rodičů.....	131
11.2.2	Vstup do školy.....	133
11.3	Kontext vzdělávání dítěte.....	136
11.3.1	Věk dítěte.....	137
11.3.2	Handicapy dítěte.....	139
11.3.3	Chování dítěte.....	147
11.3.4	Adaptační schopnosti a možnosti dítěte	149
11.3.5	Hodnocení dítěte ve škole	152
11.3.6	Zpětná vazba ze školy	155
11.3.7	Změny v systému rodiny.....	161
11.4	Orientace rodinného prostředí.....	162
11.4.1	Hodnoty vyznávané v rodinách	163
11.4.2	Rodičovský styl výchovy	165
11.5	Rodinné kurikulum	168
11.5.1	Výchovné a vzdělávací priority	171
11.5.2	Rodinný vzdělávací režim	176
11.5.3	Strategie vyjednávání se školou.....	185
11.5.4	Tvorba podpůrné pedagogické sítě	190
11.5.5	Výsledky vzdělávání.....	192
11.6	Závěr	194
	RESUMÉ.....	207
	SUMMARY.....	209
	SEZNAM LITERATURY	211
	VĚCNÝ REJSTŘÍK	224
	PŘÍLOHY	226